ناسینی ئایدیۆلۆژیای ئیسلامی ئەنفال، بۆچی گرنگە؟..
ئاسۆ کمال

لای خەڵکی کوردستان باکگراوندی ئایدیۆلۆژیای ئیسلامی ئەنفال هەشتا نەناسێنراوە و کاری فکری و سیاسی لە دژ نەکراوە و زیاتر ئەنفال وەک کیمیایی باران و کارەساتەکانی تری سیاسەتی بەعس دەبینرێ.
هۆلۆکۆست وەک ئایدیۆلۆژیای دژی سامی بونی نازیزم و بەم پێیەش وەک ئایدیۆلۆژیای دژی ئینسانی ناسراوە، بەڵام بەم شێوەیە ئایدیۆلۆژی ئەنفالی ئیسلامی لای خەڵکی جیهان پێناسە نەکراوە. ئەمەش دەوری هەیە لەوەی کە کارەساتی ئەنفال وەک هۆلۆکۆست نەکراوەتە مەسەلەیەکی نێونەتەوەیی و هیچ زەمانەتێک بۆ دووبارە نەبونەوەی لە ئارادا نیە.
سەدام لەشەڕەی ٨ ساڵەی لەگەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران پێویستی بەوە بوو کە خۆی وەک نوێنەری ناسیونالیزمی عەرەبی نیشان بدا و عێراق بکاتە دەرگای ڕۆژهەڵاتی نیشتمانی عەرەبی کە بەر بە خەتەری هاتنەناوەوەی پان ئیسلامی ئێران بگرێ. لەم پێناوەدا جەنگەکەی وەک ئیسلام و فارس نیشاندەدا و بەتایبەت لە ناوەڕاستی هەشتاکانەوە حەملەیەکی ئیمانی دەستپێکرد کە سەرتاپای دامودەزگاکانی دەوڵەت و سیمای شەڕەی گرتەوە . ناسیونالیزمی عەرەبی و سونەی چ لەعێراق و چ لە ووڵاتانی عەرەبیدا هێنایە پشت سەری خۆی و وەک نوینەری”‘ئومەی” عەرەبی و ئیسلامی دژ بەئێران خۆی نواند. هێرشی ئەنفالیش وەک بەشێک لەم شەڕەی بەناوی دینەوە ئەنجامی دا .
ئەنفال کە سوورەتی هەشتەمی قورئانە لە دوای جەنگی بەدر بڵاو بووەوە بۆ مەبەستی روونکردنەوەی دابەشکردنی ئەو غەنیمە و دەسکەوتانەی لە شەڕەی کافرەکان دەکەوتە دەستی موسڵمانەکان وەک سامان و چەک و مەڕو ماڵات گونجاو بوو ببێتە هاوشێوەی ئەو شەڕەی بەعس دژ بەخەڵکی کورد کردی. بەلێکدانەوەی بەعس لە عەمەلیاتی ئەنفال کورد بە کافر و لەڕێ لادەر لە قەڵەم دراو سەرو ماڵی حەڵاڵ کرا. هەرچەند بە بەعس ئەنفالکردنی کورد پێویستی بە تەبریری دینی نەبوو بەڵام وەک بەشێ لە سەرجەم جەوی دینی شەڕەی بەعس بە کۆمەڵکوژیەکی لەم چەشنە ئەم ناوە لەگەڵ ئەو کارانەدا دەهاتەوە کە ئەم سورەتە باسی دەکا وەک لە بڕگەکانی ٦و٧و٤١و٦٩وئەوانی تردا ئاوا باسی دەکا

“6 • يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَمَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنظُرُونَ • 7وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَن يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ • 41وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُم مِّن شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنتُمْ آمَنتُم بِاللَّهِ وَمَا أَنزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ • 69 فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ “.

ئەنفال بەرهەمی تیوری چەنییەتی سەرکوتی خەڵکی کورد و کۆمەڵکوژی بوو کە بەعس وەک بەشێك لە سیاسەتی ناسیونالیزمی عەرەبی پیادەی کردوە و هەویەی قەومی عەرەبی بەسەر عێراقدا فەرزدەکرد و ستەمی قەومی لەسەر خەڵکی کوردستان و هەشتنەوەیانی وەک هاوڵاتی پلەدوو و ژێردەستە پێویست بوو. ئەم ناسیونالیزمە عەرەبییەی بەعس هەمیشە ئیسلام کۆڵەکەیەکی فکری و مەعنەوی بوە و دوانەی دەسەڵاتدارێتی چینە باڵاکان بوون لە عێراق و جیهانی عەرەبیدا. سوود وەرگرتن لە بنەماکانی ئیسلام بۆ حوکم کردن و شەڕ و کۆمەڵکوژییەکان داهێنانی بەعس نەبوە و لە عێراقدا ئەمە وەسیلەیەکی مێژوویی حوکم کردن و بەپیرۆزدانانی سەرکوت و شەڕ یەک لەدوای یەکەکانی خەلافەت و ئیمپراتۆرییەتی ئەمەوی و عەباسی و عوسمانییەکان و هەر دەسەڵاتدارێک بوە. گەڕانەوەی بەعس بۆ ئەنفال بەشێک لەو باکگراوندە دینییە کە سیاسەتی دەسەڵاتدارانی عێراق لە مێژوودا بۆ پیرۆزکردنی شەڕەکانیان بەردەوام بەکاریان هێناوە و خەڵکی کورد هەمیشە یەکێک لە قوربانییەکانی ئەم دەسەڵاتدارە ئیسلامیانە بوە.

ناساندنی ئەنفال وەک بەشێک لە ئایدیۆلۆژیای ئیسلامی ڕێگە لە دووبارەبونەوەی ئەم مێژووانەی ئەنفال دەگرێ و داهاتوی خەڵکی کوردستان و ناوچەکە دەپارێزێ.

ئاسۆکمال